

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.Л. Шаран

Підпис

Вересень 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх
органів**

Назва

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія
Освітня програма	Фізична терапія
Статус дисципліни	нормативна
Навчально-науковий інститут	фізичної культури і здоров'я
Кафедра	здоров'я людини та фізичної реабілітації
Мова навчання	українська

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	1	1	90/3	30	16	–	14	–	60	–	+	–
Заочна	1	1	90/3	16	4	–	4	–	82	–	+	–

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки **магістрів (120 кредитів ЄКТС).**

Розробники:

[Підпис] Матрошилін О.Г., канд. мед. наук, доцент

[Підпис] Роголя Ю.Л., ст. викладач

Погоджено керівником групи забезпечення спеціальності:

[Підпис] Флюнт І.С., доктор мед. наук, професор

Схвалено на засіданні кафедри здоров'я людини та фізичної реабілітації

Протокол № 8 від 25.06. 2019 р.

Завідувач кафедри *[Підпис]* проф. Флюнт І.С.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового інституту фізичної культури і здоров'я.

Протокол № 6 від 27.06. 2019 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 7 від 17.09. 2019 р.

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях внутрішніх органів» є формування у майбутніх фізичних терапевтів цілісної системи теоретичних знань та практичних навичок про принципи та методики фізичної терапії та ерготерапії при патології серцево-судинної, дихальної, травної, видільної системи та порушеннях обміну речовин та ерготерапевтичних втручань для терапевтичних хворих.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях внутрішніх органів» є використання засвоєних знань з навчальних дисциплін: «Анатомія», «Фізіологія», «Основи фізичної реабілітації», «Масаж», «Функціональна діагностика».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, прийняття обґрунтованих рішень.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність розуміти патологічні процеси та порушення, які піддаються корекції заходами фізичної терапії.
- Здатність проводити реабілітаційне обстеження осіб різного віку, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією, документувати, аналізувати і трактувати отримані результати.
- Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії.
- Здатність визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження, контролювати тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів відповідно до функціональних можливостей пацієнта/клієнта.
- Здатність безпечно та ефективно реалізовувати програму фізичної терапії.
- Здатність проводити етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами.
- Здатність оцінювати результати фізичної терапії та документувати їх.
- Постійно дотримуватись безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта.

Програмні результати навчання:

- Вміти аналізувати і трактувати інформацію з історії хвороби пацієнта та від інших фахівців, залучених до реабілітації.
- Демонструвати уміння збирати анамнез, визначати функціональний стан осіб різного віку та нозологічних груп із складною прогресуючою патологією органів і систем.
- Застосовувати методи обстеження для визначення та вимірювання змін на рівні структури та тіла, діяльності та участі, трактувати отриману інформацію, демонструючи доказове прийняття рішень.
- Прогнозувати результати фізичної терапії, встановити цілі терапевтичного втручання.
- Вміти самостійно розробити індивідуальну програму фізичної терапії.
- Вміти реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії, адаптовуючи практичну діяльність до змінних умов.
- Демонструвати уміння оцінювати результати виконання програми фізичної терапії і, за необхідності, коректувати хід її виконання на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

- **A (90 – 100) – оцінка «відмінно» – «5»** (*відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок*): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; має глибокі міцні і системні тематичні знання; добре володіє фаховою термінологією галузі фізичної терапії та ерготерапії; демонструє знання біопсихосоціальної моделі обмежень життєдіяльності та уміння аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта: вміє трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за МКФ; демонструє знання основ медичної та фізичної терапії осіб з захворюваннями внутрішніх органів; розуміє етіологію, патогенез та саногенез при складній прогресуючій та мультисистемній патології у контексті практичної діяльності у фізичній терапії; аналізує та враховує вплив соціальних та особистісних чинників на рухову активність пацієнта/клієнта; демонструє вміння аналізувати, вибирати і трактувати інформацію, отриману від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; демонструє здатність проводити фізичну терапію пацієнтів/ клієнтів різного віку з захворюваннями внутрішніх органів у відділеннях терапевтичного профілю; демонструє уміння визначати функціональний стан осіб різного віку та професійних груп із захворюваннями внутрішніх органів; проводити опитування пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі: збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, загальний стан пацієнта та зовнішній вигляд; визначати особливості рухової активності пацієнта до травми; визначати особливості виникнення та динаміки симптомів; виявляти зв'язок між особливостями рухової активності пацієнта/клієнта та скаргами і симптомами; демонструє уміння визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини; проводить обстеження пацієнтів/клієнтів при з захворюваннями внутрішніх органів, використовуючи відповідний інструментарій: пояснює пацієнту/клієнту суть обстеження та попереджує про можливі реакції; безпечно та ефективно використовує методи, обладнання й інструменти для визначення та вимірювання змін на рівні структури і тіла діяльності та участі; застосовує тести та модифіковані шкали; аналізує результати; виявляє основні симптоми, синдроми та порушення; демонструє уміння спілкування з пацієнтом/клієнтом, проводити опитування пацієнта/клієнта для визначення його потреб та очікувань щодо очікуваних результатів фізичної терапії; здатен прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів при з захворюваннях внутрішніх органів: визначати доцільність проведення фізичної терапії; вміти визначати цільовий/очікуваний рівень результатів втручання таких як відновлення, підтримка, формування компенсацій, сповільнення втрати, профілактика вторинних ускладнень; визначати пріоритетність застосування заходів фізичної терапії при захворюваннях внутрішніх органів; демонструє уміння встановлювати цілі втручання: визначати наявні ресурси, формулювати цілі для реалізації потреб пацієнта/клієнта, узгоджувати цілі фізичної терапії з цілями лікувального процесу; визначати пріоритетні цілі втручання; виявляє здатність розробляти технологію втручання: обирати та узгоджувати відповідні методи, засоби та форми фізичної терапії для досягнення встановлених цілей; обирати методи, засоби та форми фізичної терапії, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність; надати пацієнтам/клієнтам програму для самостійного виконання; демонструє уміння реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії відповідно до наявних ресурсів і оточення: уміння використовувати наявні та мобілізувати нові ресурси; уміння адаптовувати практичну діяльність до змінних умов; демонструвати здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики; здійснює заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі; пояснює та демонструє виконання

терапевтичних вправ/дій, налагоджує зворотній зв'язок з пацієнтом/клієнтом; навчає пацієнта/клієнта самоконтролю, принципів безпечної самостійної діяльності чи самоогляду, у період між терапевтичними заходами; здійснює етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізує результати виконання програм фізичної терапії; визначає терапевтичний вплив реабілітаційних заходів; оптимальний рівень терапевтичного навантаження; інформує пацієнта/клієнта про результати втручання; демонструє уміння коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів: регулювати частоту занять, тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів; змінювати за потреби засоби, методи та форми фізичної терапії; коригувати рухову активність пацієнта/клієнта відповідно до його згоди; оцінювати ефективність самостійної діяльності пацієнта/клієнта; спільно з пацієнтом/клієнтом приймати рішення про тимчасове припинення або завершення втручання; постійно дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта: здатен виявляти фактичний і потенційний ризик, небезпеку та відповідним чином реагувати на неї; узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій, враховуючи усі заходи безпеки та протипоказання щодо кожної дії; виявляти готовність, у разі невизначеності, звертатися по допомогу чи скеровувати пацієнта/клієнта до іншого фахівця сфери охорони здоров'я; демонструє уміння приймати найкращі можливі рішення, виходячи з принципу науково доказової діяльності, бути готовим у разі невизначеності звертатися по допомогу до іншого фахівця; демонструє уміння вербального і невербального спілкування з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді: демонструє професійне та зрозуміле спілкування з пацієнтом/клієнтом, опікунами, членами сім'ї, близькими та усіма учасниками реабілітаційного процесу; вибрати відповідні методи спілкування враховуючи особливості стану конкретного пацієнта/клієнта; дотримується етики ділового спілкування; дотримується меж загальної сфери професійної діяльності, Етичного Кодексу фізичного терапевта; здатен діяти згідно власних професійних рішень; вести записи результатів фізичної терапії; виявляти повагу до пацієнта/клієнта; проявляти емпатію; дотримуватися медичного права; розуміти необхідність отримання згоди як з боку пацієнта/клієнта, так і з боку надавача послуг; розуміти принципи отримання згоди, у випадках, коли пацієнт/клієнт є недостатньо компетентним, або не спроможний дати згоду; повідомляти пацієнту/клієнту інформацію про кожну процедуру, що виконується; отримувати і записувати згоду пацієнта/клієнта на проведення кожної процедури; сприймати та поважати потребу пацієнта/клієнта у спілкуванні, його культурні відмінності; самостійно розв'язує типові завдання різними способами; вміє працювати з навчальним матеріалом; правильно планує свою самостійну роботу; будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи спеціальну фахову термінологію; здатний проаналізувати отримані знання для використання їх на практиці; виконав усі види навчальної роботи.

В (82 – 89) – оцінка «добре» – «4» (*вище середнього рівня з кількома помилками*): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмовий матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, проте допускає незначні неточності в їх інтерпретації; добре володіє фаховою термінологією галузі фізичної терапії та ерготерапії; демонструє знання медичної та біопсихосоціальної моделей обмежень життєдіяльності та уміння аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта; трактує інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій МКФ та МКФ ДП, проте допускає незначні неточності; аналізує вплив соціальних та особистісних чинників, як компонентів МКФ, на рухову активність пацієнта/клієнта; демонструє знання основ медичної та фізичної терапії осіб з хірургічними захворюваннями; розуміє етіологію, патогенез та саногенез при складній прогресуючій та мультисистемній патології у контексті практичної діяльності у фізичній терапії; здатен аналізувати, вибирати і трактувати інформацію, отриману від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; демонструє

здатність до проведення фізичної терапії з пацієнтами/ клієнтами різного віку з захворюваннями внутрішніх органів у відділеннях терапевтичного профілю; уміє визначати функціональний стан осіб різного віку та професійних груп із трамою та політравмою; здатен проводити опитування пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі: збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, загальний стан пацієнта; визначати особливості рухової активності пацієнта до травми чи операції; визначати особливості виникнення та динаміки симптомів; здатен визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини; проводить обстеження пацієнтів/клієнтів при захворюваннях внутрішніх органів, використовуючи відповідний інструментарій: пояснює пацієнту/клієнту суть обстеження та попереджує про можливі реакції; використовує методи, обладнання й інструменти для визначення та вимірювання змін на рівні структури і тіла діяльності та участі; здатен застосовувати тести та модифіковані шкали; аналізує результати; виявляє основні симптоми, синдроми та порушення; демонструє уміння спілкування з пацієнтом/клієнтом, проводить опитування пацієнта/клієнта для визначення його потреб та очікувань щодо очікуваних результатів фізичної терапії; прогнозує результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів при захворюваннях внутрішніх органів, однак може допускати незначні огріхи; здатен встановлювати цілі втручання: визначати наявні ресурси, формулювати цілі для реалізації потреб пацієнта/клієнта; виявляє здатність обирати та узгоджувати відповідні методи, засоби та форми фізичної терапії для досягнення встановлених цілей; складає пацієнтам/клієнтам програму для самостійного виконання; здатен реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії відповідно до наявних ресурсів і оточення; виявляє уміння адаптовувати практичну діяльність до змінних умов; демонструє здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики; здатен здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі; за потреби пояснює та демонструє виконання терапевтичних вправ/дій; навчає пацієнта/клієнта самоконтролю, принципів безпечної самостійної діяльності чи самоогляду; здійснює етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізує результати виконання програм фізичної терапії; здатен визначати терапевтичний вплив реабілітаційних заходів та оптимальний рівень терапевтичного навантаження; здатен коректувати хід виконання програми фізичної терапії, регулювати частоту занять, тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів; змінювати за потреби засоби, методи та форми фізичної терапії; дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта: здатен виявляти фактичний і потенційний ризик, небезпеку та відповідним чином реагувати на неї; узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій; демонструє уміння приймати правильні рішення у професійній діяльності, виходячи з принципу науково-доказової діяльності; демонструє уміння вербального і невербального спілкування з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді: демонструє професійне та зрозуміле спілкування з пацієнтом/ клієнтом, опікунами, членами сім'ї та усіма учасниками реабілітаційного процесу; дотримується етики ділового спілкування; дотримується меж загальної сфери професійної діяльності, у цілому здатен діяти згідно власних професійних рішень; вести записи результатів фізичної терапії; виявляти повагу до пацієнта/ клієнта; проявляти емпатію; дотримуватися медичного права; розуміти необхідність отримання згоди як з боку пацієнта/клієнта, так і з боку надавача послуг; сприймати та поважати потребу пацієнта/клієнта у спілкуванні, його культурні відмінності; вміє працювати з навчальним матеріалом; правильно планує свою самостійну роботу; під час відповіді на заняттях використовує спеціальну фахову термінологію; здатний проаналізувати отримані знання для використання їх на практиці; виконав усі види навчальної роботи.

С (75 – 81) – оцінка «добре» – «4» (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок): отримує здобувач, який виявив міцні знання навчального матеріалу,

відтворює програмовий матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, проте допускає суттєві неточності в їх інтерпретації; добре володіє фаховою термінологією в галузі фізичної терапії та ерготерапії; знає основні нормативні документи, на яких ґрунтується законодавство України про реабілітацію; розуміє зміст медичної та біопсихосоціальної моделей обмежень життєдіяльності; з допомогою викладача трактує інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій МКФ та МКФ-ДП; відтворює знання з впливу соціальних та особистісних чинників, як компонентів МКФ, на рухову активність пацієнта/клієнта; демонструє знання основ медичної та фізичної терапії осіб з захворюваннями внутрішніх органів; здатен аналізувати, вибирати і трактувати інформацію, отриману від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; здатний до проведення фізичної терапії з пацієнтами/клієнтами різного віку з захворюваннями внутрішніх органів у відділеннях терапевтичного профілю; демонструє уміння визначати функціональний стан осіб різного віку та професійних груп із захворюваннями внутрішніх органів; здатен проводити опитування пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі: збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, загальний стан пацієнта; визначати особливості рухової активності пацієнта до травми; визначати особливості виникнення та динаміки симптомів, однак допускає незначні неточності; здатен визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини; проводить обстеження пацієнтів/клієнтів при захворюваннях внутрішніх органів, використовуючи відповідний інструментарій, проте може відчувати труднощі, пояснює пацієнту/клієнту суть обстеження; використовує методи, обладнання й інструменти для визначення та вимірювання змін на рівні структури і тіла діяльності та участі; здатен застосовувати тести та модифіковані шкали; аналізує результати; виявляє основні симптоми, синдроми та порушення, однак може допускати незначні помилки; демонструє уміння спілкування з пацієнтом/клієнтом, проводить опитування пацієнта/клієнта для визначення його потреб та очікувань щодо очікуваних результатів фізичної терапії; прогнозує результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів при захворюваннях внутрішніх органів, однак може допускати незначні огріхи; здатен встановлювати цілі втручання: визначати наявні ресурси, формулювати цілі для реалізації потреб пацієнта/клієнта; виявляє здатність обирати та узгоджувати відповідні методи, засоби та форми фізичної терапії для досягнення встановлених цілей; виявляє здатність реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії відповідно до наявних ресурсів і оточення; але не завжди виявляє уміння адаптовувати практичну діяльність до змінних умов; демонструє здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності; здатен здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі; проте може відчувати труднощі при поясненні та демонструванні виконання терапевтичних вправ/дій; здатний здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізує результати виконання програм фізичної терапії; здатен коректувати хід виконання програми фізичної терапії; дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта; здатен узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій; демонструє уміння приймати правильні рішення у професійній діяльності; демонструє уміння вербального і невербального спілкування з різними категоріями осіб, у мультидисциплінарній команді: демонструє здатність професійного спілкування з пацієнтом/клієнтом, опікунами, членами сім'ї та усіма учасниками реабілітаційного процесу; дотримується етики ділового спілкування; дотримується меж загальної сфери професійної діяльності, у цілому здатен діяти згідно власних професійних рішень; вести записи результатів фізичної терапії; виявляти повагу до пацієнта/клієнта; проявляти емпатію; дотримуватися медичного права; виконав усі види навчальної роботи.

D (67 – 74) – оцінка «задовільно» – «3» (непогано, але зі значною кількістю недоліків): отримує здобувач, який виявив недостатньо міцні знання навчального матеріалу, з певними труднощами відтворює програмовий матеріал, рідко звертається до матеріалів, що містяться в рекомендованих літературних джерелах; недостатньо володіє фаховою термінологією в галузі фізичної терапії та ерготерапії; не демонструє чіткого розуміння змісту медичної та

біопсихосоціальної моделей обмежень життєдіяльності; без суттєвої допомоги викладача не здатний трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій МКФ та МКФ-ДП; непогано орієнтується в основах фізичної терапії осіб з захворюваннями внутрішніх органів; з помилками аналізує, вибирає і трактує інформацію, отриману від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; у цілому здатний до проведення фізичної терапії з пацієнтами/ клієнтами різного віку з захворюваннями внутрішніх органів у відділеннях терапевтичного профілю; демонструє початкові уміння визначати функціональний стан осіб різного віку та професійних груп із захворюваннями внутрішніх органів; здатен проводити найпростіші опитування пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі: збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, загальний стан пацієнта, визначати особливості виникнення та динаміки симптомів; з певними труднощами здатен проводити обстеження пацієнтів/клієнтів при захворюваннях внутрішніх органів, використовуючи відповідний інструментарій, не повному обсязі може пояснити пацієнту/клієнту суть обстеження; не в повному обсязі використовує методи, обладнання й інструменти для визначення та вимірювання змін на рівні структури і тіла діяльності та участі; демонструє початкові вміння застосовувати тести та модифіковані шкали, аналізувати результати, виявляти основні симптоми, синдроми та порушення, однак допускає деякі помилки; демонструє уміння спілкування з пацієнтом/клієнтом; без суттєвої допомоги не здатен встановлювати цілі втручання: визначати наявні ресурси, формулювати цілі для реалізації потреб пацієнта/клієнта; обирати та узгоджувати відповідні методи, засоби та форми фізичної терапії для досягнення встановлених цілей; демонструє початкові вміння реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії; здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі; не в повному обсязі здатний здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програм фізичної терапії, коректувати хід виконання програми фізичної терапії; у цілому дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта; за сторонньої допомоги здатен узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій; у цілому може приймати правильні рішення у професійній діяльності; непогано демонструє уміння вербального і невербального спілкування з різними категоріями осіб, у мультидисциплінарній команді, здатність професійного спілкування з пацієнтом/ клієнтом, опікунами, членами сім'ї та усіма учасниками реабілітаційного процесу; у цілому дотримується етики ділового спілкування; меж загальної сфери професійної діяльності, здатен вести записи результатів фізичної терапії; виявляти повагу до пацієнта/ клієнта; проявляти емпатію; виконав усі види навчальної роботи.

Е (60 – 66) – оцінка «задовільно» – «3» (виконання задовольняє мінімальним критеріям): отримує здобувач, який виявив слабкі знання навчального матеріалу, важко відтворює програмовий матеріал, зовсім не спирається на матеріали, що містяться в рекомендованих літературних джерелах; слабо орієнтується в фаховій термінології; слабо орієнтується в міжнародному класифікаторі – МКФ; недостатньо володіє практичними навичками стосовно трактування інформації про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій МКФ та МКФ-ДП, допускаючи при цьому певні неточності; частково орієнтується в основах фізичної терапії осіб з захворюваннями внутрішніх органів; з помилками аналізує, вибирає і трактує інформацію, отриману від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; за сторонньої допомоги здатний до проведення фізичної терапії з пацієнтами/ клієнтами різного віку з захворюваннями внутрішніх органів у відділеннях терапевтичного профілю; недостатньо володіє уміннями визначати функціональний стан осіб різного віку та професійних груп із захворюваннями внутрішніх органів; за сторонньої допомоги здатен проводити найпростіші опитування пацієнта/клієнта, збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, загальний стан пацієнта, визначати особливості виникнення та динаміки симптомів; з труднощами здатен проводити обстеження пацієнтів/клієнтів при захворюваннях внутрішніх органів,

використовуючи відповідний інструментарій; з труднощами використовує методи, обладнання й інструменти для визначення та вимірювання змін на рівні структури і тіла діяльності та участі; має слабкі знання та вміння застосовувати тести та модифіковані шкали, за сторонньої допомоги здатен аналізувати результати, виявляти основні симптоми, синдроми та порушення; демонструє початкові уміння спілкування з пацієнтом/клієнтом; без суттєвої допомоги не здатен встановлювати цілі втручання, обирати та узгоджувати відповідні методи, засоби та форми фізичної терапії для досягнення встановлених цілей; за сторонньої допомоги здатен реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії; здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі; здатний частково здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта; за сторонньої допомоги здатний аналізувати результати виконання програм фізичної терапії, коректувати хід виконання програми фізичної терапії; у цілому дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта; за сторонньої допомоги здатен узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій; не завжди може приймати правильні рішення у професійній діяльності; непогано демонструє уміння вербального і невербального спілкування з різними категоріями осіб, у мультидисциплінарній команді, у цілому дотримується етики ділового спілкування; меж загальної сфери професійної діяльності, здатен вести записи результатів фізичної терапії; виявляти повагу до пацієнта/ клієнта; проявляти емпатію; виконав усі види навчальної роботи.

FX (35 – 59) – оцінка «незадовільно» – «2» (з можливістю повторного складання): виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив незнання значної частини навчального матеріалу; допускає істотні помилки у відповідях на запитання; не опирається на матеріали, що містяться в рекомендованих літературних джерелах; не вміє застосовувати теоретичні знання під час розв'язання практичних задач; слабо орієнтується в фаховій термінології; поверхнево орієнтується в міжнародному класифікаторі - МКФ; з грубими помилками трактує інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій МКФ та МКФ-ДП; слабо орієнтується в основах фізичної терапії осіб з захворюваннями внутрішніх органів; допускає істотні помилки у трактуванні інформації, отриманої від лікаря, з історії хвороби та від інших фізичних терапевтів і фахівців, залучених до реабілітації; неспроможний проводити фізичну терапію з пацієнтами/ клієнтами різного віку з захворюваннями внутрішніх органів у відділеннях травматологічного і хірургічного профілю; допускає грубі помилки при визначенні функціонального стану осіб різного віку та професійних груп із захворюваннями внутрішніх органів; з суттєвими помилками проводить найпростіші опитування пацієнта/клієнта, збирає дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, загальний стан пацієнта, визначає особливості виникнення та динаміки симптомів; зі значними труднощами проводить обстеження пацієнтів/клієнтів при захворюваннях внутрішніх органів, використовуючи відповідний інструментарій; з суттєвими помилками застосовує тести та модифіковані шкали, не здатен аналізувати результати, виявляти основні симптоми, синдроми та порушення; демонструє поверхневі уміння спілкування з пацієнтом/клієнтом; з грубими помилками встановлює цілі втручання, обирає відповідні методи, засоби та форми фізичної терапії; не здатний реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії; здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі; не здатний аналізувати результати виконання програм фізичної терапії, коректувати хід виконання програми фізичної терапії; не дотримується безпеки для практикуючого фахівця та пацієнта/клієнта; з грубими помилками складає план професійних дій; допускає помилки у прийнятті правильних рішень у професійній діяльності; поверхнево демонструє уміння вербального і невербального спілкування з різними категоріями осіб, у мультидисциплінарній команді, з суттєвими помилками веде записи результатів фізичної терапії; не виконав усіх видів навчальної роботи.

F (0 – 34) – оцінка «незадовільно» – «2»:

виставляється здобувачеві, який зовсім не володіє програмним матеріалом, що ускладнює орієнтацію в теоретичних аспектах галузі фізичної терапії та ерготерапії, МКФ та

МКФ-ДП; не володіє знаннями з фізичної терапії осіб з захворюваннями внутрішніх органів; неспроможний проводити фізичну терапію з пацієнтами/ клієнтами різного віку з захворюваннями внутрішніх органів у відділеннях терапевтичного профілю; не вміє проводити обстеження пацієнтів/клієнтів при захворюваннях внутрішніх органів, використовуючи відповідний інструментарій; не здатен застосовувати тести та модифіковані шкали, аналізувати результати, виявляти основні симптоми, синдроми та порушення; не знає професійних завдань та обов'язків фізичного терапевта та ерготерапевта; не спроможний встановлювати цілі втручання, обирати відповідні методи, засоби та форми фізичної терапії; не здатний реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії; здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі; не здатний аналізувати результати виконання програм фізичної терапії, коректувати хід виконання програми фізичної терапії; не вміє складати план професійних дій; приймати правильні рішення у професійній діяльності; не виконав усіх видів навчальної роботи.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- контроль знань у вигляді відповідей на практичних заняттях, письмового тестування;
- контроль засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом;
- підсумкова самостійна письмова робота;
- співбесіда з лектором;
- екзамен.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях серцево-судинної системи

Тема 1. Захворювання серцево-судинної системи і клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії та ерготерапії при патології органів кровообігу. Механізми впливу фізичних вправ на серцево-судинну систему. Методичні принципи застосування ЛФК при серцево-судинних захворюваннях Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування масажу та фізіотерапевтичних засобів в реабілітації хворих з патологією серця і судин.

Тема 2. Фізична терапія та ерготерапія при недостатності кровообігу та атеросклерозі. Хронічна недостатність кровообігу, класифікація за ступенями та їх характеристика. Завдання фізичної терапії, режими рухової активності. Засоби фізичної терапії при недостатності кровообігу I, II і III ступенів.

Лікувальна дія фізичних вправ при атеросклерозі. Профілактична дія засобів лікувальної фізичної культури. Дозування фізичних навантажень.

Тема 3. Фізична терапія та ерготерапія при інфаркті міокарда. Фази реабілітації при інфаркті міокарду. Фізична терапія та ерготерапія на лікарняному етапі: програми реабілітації залежно від локалізації патологічного процесу і глибини ураження міокарду; особливості ЛФК і масажу при різних рухових режимах; протипоказання до застосування ЛФК; фізіотерапія і працетерапія. Методи контролю за фізичними навантаженнями. Засоби фізичної терапії й рухові режими санаторного, поліклінічного та диспансерного етапів реабілітації. Санаторно-курортне лікування хворих після інфаркту міокарда.

Тема 4. Фізична терапія та ерготерапія при стенокардії. Завдання і методика проведення ЛФК, масажу і фізіотерапії при стенокардії в лікарняному періоді реабілітації. Визначення толерантності до фізичного навантаження і функціонального класу в

післялікарняному періоді реабілітації. Методика фізичної реабілітації хворих стенокардією на санаторному етапі.

Тема 5. Фізична терапія та ерготерапія при гіпертонічній та гіпотонічній хворобі й нейроциркуляторній дистонії. Гіпертонічна хвороба, механізм лікувальної дії ЛФК. Показання і протипоказання до проведення масажу і занять з ЛФК. Методика застосування ЛФК і особливості масажу при гіпертонії I ступеня. Програма фізичної терапії хворих гіпертонічною хворобою II ступеня на стаціонарному етапі. Поліклінічний етап реабілітації. Санаторно-курортне лікування хворих гіпертонічною хворобою.

Гіпотонічна хвороба, фізична терапія в лікарняному й післялікарняному періодах реабілітації хворих з гіпотонічною хворобою і нейроциркуляторною дистонією.

Розділ II. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях органів дихання

Тема 6. Основні захворювання дихальної системи та особливості відновного лікування при захворюваннях органів дихання. Завдання і принципи фізичної терапії при бронхолегеневій патології. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії. Спеціальні фізичні вправи при захворюваннях органів дихання: статичні й динамічні дихальні вправи, дренажні вправи, вправи для розтягування спайок.

Тема 7. Фізична терапія та ерготерапія при хронічному бронхіті, бронхоектатичній хворобі та пневмонії. Основні методи фізичної терапії та протипоказання. Завдання і принципи фізичної терапії при хронічному бронхіті

Тема 8. Фізична терапія та ерготерапія при пневмонії. Основні методи фізичної терапії та протипоказання.

Вогнищева та крупозна пневмонії. Засоби реабілітації на стаціонарному етапі при різних рухових режимах. Протипоказання.

Тема 9. Фізична терапія та ерготерапія хворих із бронхіальною астмою та емфіземою легень. Етіологія, патогенез, клініка, перебіг і ускладнення. ЛФК, масаж і фізіотерапія.

Тема 10. Фізична терапія та ерготерапія при плевритах та пневмосклерозі. Засоби фізичної реабілітації в лікарняному і післялікарняному періодах.

Розділ III. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях органів травлення

Тема 11. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях органів травного тракту. Захворювання органів травлення. Клініко-фізіологічне обґрунтування та методи застосування засобів фізичної терапії.

Тема 12. Фізична терапія та ерготерапія при гастритах, виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки. Основні засоби фізичної терапії в лікарняному і післялікарняному періодах лікування гастритів.

Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки. Основні засоби фізичної терапії у лікарняному і післялікарняному періодах лікування.

Тема 13. Фізична терапія та ерготерапія при хронічних гепатитах, хронічному холециститі і жовчнокам'яній хворобі. Завдання і методика ЛФК та фізіотерапії при гепатитах. Лікувальне харчування при захворюваннях печінки.

Дискінезії жовчовивідних шляхів, холецистит, жовчнокам'яна хвороба. Завдання і методика ЛФК при цих захворюваннях. Особливості застосування масажу та фізіотерапії.

Тема 14. Фізична терапія та ерготерапія при панкреатиті та захворюваннях кишок. Панкреатит, рухові режими, дозування фізичних навантажень.

Коліт, ентерит, ентероколіт, дискінезії кишківника. Фізична терапія в лікарняному і післялікарняному періодах комплексного лікування.

Розділ IV. Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях обміну речовин.

Тема 15. Фізична терапія та ерготерапія при ожирінні. Ожиріння. Завдання фізичної терапії при ожирінні. Особливості лікувальної фізкультури при ожирінні. Лікувальний масаж, фізіотерапія, механотерапія і працетерапія при ожирінні.

Тема 16. Фізична терапія та ерготерапія хворих цукровим діабетом. Цукровий діабет - етіологія, патогенез і клінічні прояви. Застосування засобів фізичної терапії при цій патології.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях серцево-судинної системи.
2. Фізична терапія та ерготерапія при недостатності кровообігу, атеросклерозі.
3. Фізична терапія та ерготерапія при ІХС.
4. Фізична терапія та ерготерапія при гіпертонічній та гіпотонічній хворобі.
5. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях дихальної системи.
6. Фізична терапія та ерготерапія при хронічному бронхіті, бронхоекстатичній хворобі.
7. Фізична терапія та ерготерапія при бронхіальній астмі.
8. Фізична терапія та ерготерапія хворих з пневмонією.
9. Фізична терапія та ерготерапія хворих з плевритами, емфіземою легень.
10. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях органів травлення.
11. Фізична терапія та ерготерапія при гастритах, виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки.
12. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях кишечника, печінки та жовчних шляхів
13. Фізична терапія та ерготерапія при ожирінні,
14. Фізична терапія та ерготерапія при цукровому діабеті

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з дисципліни містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетенцій, що формуються у межах кожної теми навчальної програми; підготовку до самостійної роботи, підготовку до семестрового екзамену.

- Дослідити розвиток уявлень про фізичну терапію при захворюваннях внутрішніх органів.
- Опрацювати принципи дозування навантажень в кардіореабілітації.
- Дослідити патофізіологічні аспекти впливу фізичних навантажень при захворюваннях серцево-судинної системи.
- Опрацювати методологію фізичних тренувань при захворюваннях серцево-судинної системи.
- Дослідити значення інтервальних тренувань при захворюваннях серцево-судинної системи.
- Вивчити правила безпеки при заняттях лікувальною фізичною культурою, першу допомога при можливих ускладненнях.
- Засвоїти особливості відновлення працездатності після перенесеного інфаркту міокарда.
- Вивчити фізичну терапію при вроджених вадах серця.

- Навчитись визначати показники, що характеризують легеневі об'єми та ємності, бронхіальну прохідність та легеневу вентиляцію.
- Опрацювати форми і методи ЛФК при захворюваннях органів дихання.
- Засвоїти виконання вправ для дренажу часток легень та їхніх сегментів.
- Дослідити сучасні східні дихальні системи (цигун, тай-цзи, хатха-йога).
- Опрацювати масаж та мануальну терапію при захворюваннях органів дихання.
- Вивчити застосування рефлексотерапії при захворюваннях органів дихання.
- Навчитись оцінювати ефективність відновного лікування при захворюваннях органів дихання.
- Опрацювати застосування лікувальних мінеральних вод при патології органів травлення.
- Засвоїти методи фітотерапії та апітерапії при захворюваннях органів травлення.
- Вивчити наявні класифікації ожиріння та їх порівняльну характеристику.
- Засвоїти принципи побудови дієт при ожирінні, знати негативний вплив незбалансованих дієт.
- Опрацювати профілактику гіпер- та гіпоглікемії при фізичних тренуваннях.
- Засвоїти правила догляду за хворим і фізичну реабілітацію при ускладненнях цукрового діабету.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється шляхом усного опитування, оцінки умінь студентів проведення огляду, обстеження, вміння визначати мету реабілітації, її довготермінові і короткотермінові цілі, розробляти індивідуальну програму фізичної реабілітації хворих з захворюваннями внутрішніх органів; написання контрольних робіт.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Поточна успішність			Екзамен
Відповіді на практичних заняттях	Підсумкова контрольна робота	Сума	
80	20	100	100
Коефіцієнт погодження		0,6	0,4

Усні відповіді на практичних заняттях і тестові завдання оцінюються в традиційних оцінках «5», «4», «3», «2», які конвертуються в бали за формулою:

$$X = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}, \text{ де}$$

K – максимальна кількість балів, які студент може отримати на практичних заняттях у семестрі,

A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні дисципліни у семестрі, включаючи оцінки «2»,

n – кількість цих оцінок (не менше трьох оцінок за семестр),

$\frac{A}{n}$ – середня оцінка за відповіді.

Кількість балів X заокруглюють до цілих. Якщо середня оцінка поточного контролю менша за 2.5, то $X = 0$.

Сумарна кількість балів з дисципліни визначається за формулою:

$$S_{\text{сум}} = 0,6 \cdot S_{\text{пот}} + 0,4 \cdot S_{\text{іде}},$$

де $S_{\text{пот}}$ – кількість балів за поточний контроль у I семестрі;

$S_{\text{підс}}$ — кількість балів за підсумковий контроль (екзамен).

Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійне обладнання для демонстрації лекцій.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

а) основна

1. Белая Н.А. Лечебная физкультура и массаж. Учебно-методическое пособие для мед. работников. — Москва: “Советский спорт”, 2001. — 271с.
2. Внутренние болезни: Учебник / Ф. И. Комаров, В. Г. Кукуес, А. С. Сметнев и др.; Под ред. Ф. И. Комарова, В. Г. Кукуеса, А. С. Сметнева. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Медицина, 1990: — 686с.
3. Епифанов В. А. Лечебная физическая культура : Учеб. пособие для ВУЗов/ В. А. Епифанов. — М. : ГЕОТАР-МЕД, 2002. — 564с.
4. Лечебная физкультура в системе медицинской реабилитации / под ред. проф. А. Ф. Каптелина, И. П. Лебедевой. — М. : Медицина, 1995.
5. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина / за ред. проф. В. В. Клапчука и проф. Г. В. Дзяка. — К. : Здоров'я, 1995. — С. 114-125.
6. Мухін В.М. Фізична реабілітація. — К.: Олімпійська література, 2009. — 486с.
7. Пархотик И.И., Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости.- К.: Олимпийская литература, 2003. — 224 с.
8. Пешкова О. В. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів : [навч. посіб.] / О. В. Пешкова. - Х. : Бровін О. В., 2011. - С. 104-175.
9. Порада А.М. Основи фізичної реабілітації: Навч. Посібник / А.М Порада, О.В. Солодовник, Н.Є. Прокопчук.- 2-е вид. — К.: Медицина, 2008.- 248 с.
10. Соколовський В.С. Лікувальна фізична реабілітація / В.С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. — 236 с.
11. Физическая реабилитация: учебник для студентов высших учебных заведений / Под общ. ред. проф. С.Н.Попова. Изд. 3-е. — Ростов н/Д: Феникс, 2005. — 608 с.

б) додаткова

1. Белевский А.С. Реабилитация больных ХОБЛ : клинические реком./ А.С. Белевский, Н.Н. Мещерякова // Хроническая обструктивная болезнь легких / под ред. А. Г. Чучалина. — [2-е изд., испр. и доп.]. — М. : Атмосфера, 2007. — С. 221-232.
2. Гнитецкая Т.В. Методика оздоровления дыхательными упражнениями : [метод. рек. для студ., ин-тов физ. культуры и спорта]. — Луцк: Вежа, 2002. — 38 с.
3. Клячкин Л.М. Физические методы лечения в пульмонологии / Л.М. Клячкин [и др.]. — СПб., 1997. — 316 с.
4. Коляденко Г.І. Анатомія людини: Підручник. — К.: Либідь, 2001. - 384 с.
5. Лечебная физкультура в системе медицинской реабилитации / под ред. проф. А. Ф. Каптелина, И. П. Лебедевой. — М. : Медицина, 1995.
6. Малишевский М. В. Хроническая обструктивная болезнь легких / М.В. Малишевский, Н.В. Кулягина // Внутренние болезни: [учеб. пособие] / М.В. Малишевский [и др.]. - [изд. 2-е, перераб. и доп.]. - Ростов н/Д : Феникс, 2007. - С. 106-122.
7. Медицинская реабилитация. Руководство для врачей /Под ред. В.А. Епифанова. М.: Медпресс-информ, 2005, С. 16-35.

8. Назар П.С., Шахліна Л.Г. Загальний та спеціальний догляд за хворими з елементами фізичної реабілітації: Навч. Посібник. – К.: Олімпійська література, 2006. - 240с.

9. Справочник по реабилитации / Н.А.Генш , Т.Ю.Клипина, Ю.Н.Улыбина. – Ростов н/Д: Феникс, 2008. - 348 с.

в) періодичні видання

г) методичне забезпечення

1. Н. Закаляк, О. Матрошилін, Ю. Рогаля. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів : методичні матеріали до практичних занять (частина І) / Н. Закаляк, О. Матрошилін, Ю. Рогаля. – Дрогобич : Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2016. – Ч І. – 72 с.

2. Н. Закаляк, О. Матрошилін, Ю. Рогаля. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів: методичні матеріали до практичних занять (частина ІІ) / Н. Р. Закаляк, О. Г. Матрошилін, Ю. Л. Рогаля – Дрогобич : Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2016. Ч ІІ. – 52 с.